

Expliqueu amb una sola frase la idea o idees principals de cadascun dels textos següents de John Stuart Mill

L'utilitarisme

Text 1

El credo que posa com a fonament de la moral la Utilitat o el principi de la Major felicitat possible, sosté que tota acció és bona en proporció a la seva tendència a promoure la felicitat, i dolenta en proporció a la seva tendència a produir el contrari de la felicitat. Per felicitat s'entén plaer i absència de dolor; per infelicitat dolor i privació de plaer. Per tenir una visió clara de l'estàndard moral establert per la teoria, s'haurien de dir moltes coses més; en particular, què s'inclou en les idees de dolor i plaer, i en quina mesura es pot deixar això com una qüestió oberta. Però aquestes explicacions suplementàries no afecten la teoria de la vida en què es basa aquesta teoria de la moralitat –a saber que el plaer i l'absència de dolor són les úniques coses desitjables com a fins; i que totes les coses desitjables (que són tan nombroses en un projecte utilitarista com ho són en qualsevol altre) són desitjables o bé pel plaer inherent a elles mateixes, o bé com a mitjans que promouen el plaer i l'evitació del dolor.

Text 2

S'ha d'admetre, però, que en general els autors utilitaristes han situat la superioritat dels plaers mentals sobre els corporals principalment en el fet que són més permanents, més segurs, menys costosos, etc., que els altres –és a dir, en els seus avantatges circumstancials, més que no en la seva naturalesa intrínseca–. En tots aquests punts els utilitaristes han demostrat plenament la seva posició, però també és cert que podrien haver adoptat un altre fonament, que es pot considerar més elevat, sense deixar de ser consistents. Perquè reconèixer que algunes espècies de plaer són més desitjables i més valuoses que d'altres resulta del tot compatible amb el principi d'utilitat. Seria absurd que, mentre en la consideració de totes les altres coses es considera tant la qualitat com la quantitat, en l'apreciació dels plaers s'hagi de suposar que només compta la quantitat. [...] Doncs bé, és un fet del tot inqüestionable que aquells qui estan igualment familiaritzats amb tots dos plaers, i són igualment capaços d'apreciar-los, donen una prioritat molt més elevada a la forma de vida en què s'exerciten les facultats superiors. Poques criatures humanes consentirien a canviar-se per animals inferiors a canvi de la promesa de consentir-los la llicència més completa en els plaers animals; un ésser humà intel·ligent no vol tornar-se un ximple, ni una persona instruïda vol ser un ignorant, ni cap persona amb sentiments i consciència vol ser egoista i baix, per molt que els puguin persuadir que un ximple, un ruc o un brètol viuen més satisfets amb el seu lot que no pas ells amb el que els ha tocat. [...] És millor ser una persona insatisfeta que no un gorrí satisfet; millor ser Sòcrates insatisfet que no un ximple satisfet. I si el ximple o el gorrí opinen de forma diferent, és perquè només coneixen el seu propi costat de la qüestió. L'altra part, en aquesta comparació, coneix les dues parts.

Text 3

La moral utilitarista reconeix en els éssers humans el poder de sacrificar el seu bé més gran pel bé dels altres. Només es nega a admetre que el sacrifici sigui un bé en ell mateix. Un sacrifici que no augmenta, o no tendeix a augmentar, la suma total de felicitat, el considera malaguanyat. L'única autorenúncia que aplaudeix és la que es consagra a la felicitat dels altres, o a algun dels mitjans que la faciliten; sigui la de la humanitat considerada col·lectivament, sigui de particulars dins dels límits imposats per l'interès col·lectiu de la humanitat.

Text 4

L'única prova que es pot donar que un objecte és visible és que la gent realment el vegi. L'única prova que es pot oferir que un so és audible és que la gent el senti: i així pel que fa a les altres fonts de l'experiència. De manera semblant, entenc que l'única evidència que es pot aportar que quelcom és desitjable és que la gent realment ho desitja. Si el fi que la doctrina utilitarista es proposa no fos reconegut com un fi, en teoria i a la pràctica, res no podrà convèncer cap persona que és un fi. No es pot donar cap altra prova que la felicitat general és desitjable, llevat del fet que tota persona desitja la pròpia felicitat en la mesura que creu que la pot assolir. Doncs bé, com que això és un fet, no solament tenim la prova que demanàvem, sinó tot allò que es pot exigir, és a dir, que la felicitat és un bé: que la felicitat de cada persona és un bé per aquesta persona, i que la felicitat general, doncs, és un bé per a la suma de totes les persones. Amb això la Felicitat adquireix un títol legítim a ser un dels fins de la conducta, i conseqüentment un dels criteris de la moralitat.

Text 5

De les consideracions precedents es desprèn que l'únic que desitgem en realitat és la felicitat. Qualsevol altra cosa que desitgem no com a mitjà per algun fi més enllà d'ella mateixa (i en últim terme per la felicitat), la desitgem com a part de la felicitat, i no la desitjarem per ella mateixa fins que no hagi esdevingut part d'aquesta. Aquells que desitgen la virtut per raó d'ella mateixa, o bé la desitgen perquè la consciència de posseir-la és un plaer, o perquè la consciència de trobar-se'n privat és un dolor, o per les dues raons ensems; ja que veritablement el plaer i el dolor rarament existeixen per separat, sinó que gairebé sempre es troben units, i la mateixa persona sent plaer segons el grau de virtut que assoleix, i dolor per no haver-ne assolit més. Si allò no li proporcionés plaer ni això dolor, no estimaria ni desitjaria la virtut, o només la desitjaria pels beneficis que pogués produir-li a ell o a les persones per qui es preocupa.

Sobre la llibertat

Text 6

Per bé que la societat no es basi en un contracte i per bé que no s'hi guanyi res inventant-ne un per tal de deduir-ne obligacions socials, tots els qui reben la protecció de la societat li deuen una torna pel benefici percebut, i el fet de viure en societat fa indispensable que cadascú es vegi en l'obligació d'observar una certa línia de conducta envers la resta. Aquesta conducta consisteix, primer de to, a estar-se de noure els interessos dels altres o, millor dit, certs interessos que, ja sigui per disposició legal o per consentiment tàcit, són considerats drets subjectius; i, segonament, en el fet que cada persona suporti la seva càrrega (fixada segons un principi equitable) dels treballs i sacrificis que suposi la defensa de la societat o dels seus membres quan siguin objecte d'ofenses i vexacions. La societat està plenament justificada a imposar aquestes condicions a tota costa a aquells que voldrien incomplir-les.

Text 7

Però no treu cap a res plantejar aquesta qüestió quan la conducta d'una persona afecta només els seus propis interessos o no té necessitat d'afectar els interessos dels altres si no ho volen (partint del supòsit que totes les persones afectades, són majors d'edat i tenen un grau normal d'enteniment). En tots aquests casos. L'individu hauria de gaudir d'una llibertat perfecta, tant jurídica com social, per a acomplir l'acte que vulgui i atènyer-se a les conseqüències.

Text 8

Però amb referència al detriment merament contingent o, com podria anomenar-se, inferit, que una persona causa a la societat per una actuació que ni viola un deure específic envers la col·lectivitat ni ocasiona un dany perceptible a qualsevol individu determinable llevat d'ell mateix, aquest inconvenient és un dels que la societat pot permetre's de suportar per mor del bé més gran de la llibertat humana. Si calgués castigar a les persones adultes per no tenir cura d'elles mateixes, més valdria que fos pel seu propi bé més que no pas amb el pretext d'impedir que menyscabin llur capacitat de prestar beneficis a la societat, que aquesta no pretén tenir el dret d'exigir.